Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 247 — ՇԱԲԱԹ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1884 (Ն. Տ.) 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ — 20 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1302

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուրուշ. երկու անգամի համար 2 զուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կրլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԹՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։ իսկ գաւառներէն հեռագրեալ հասցէն՝

درعلیه ده غلطه ده خانده نورادونکیان

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս գրուած լրագրաց Ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Ծանուցմունք կընդունուին

ԻՍՊԻՐՐՆ ԷՃԷՆՍԻ

գործակալութեան մէջ, Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան։

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

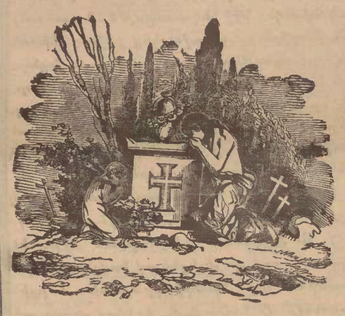

Տ. ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Երէկ երեկոյ, Աբէ-եէի Ցաւելուած մը, Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր վախճանման առաջին տխրաւիթլուրը կը գուժէր Ազգին։

Ազգային այս դառն կորստեան բուռն տպաւորութեան ներքեւ, չսպասուիր անշուշտ որ կենսագրական երկար խորհրդածութիւններ հրատարակենք մեծանուն հանգուցեալին վրայ։ Ամեն ճշմարիտ Հայու սրտին հետ և մեր սիրտի խորը կը խոցէ ցաւալի և գրեթէ անակնկալ եղերութիւնն, և առաջին զգացումն որուն կ'ուզենք և կրնանք արտայայտութիւն տալ՝ խորին և անմխիթար վշտի մը զգացումն է բնականապէս։

Հայ լինելէ առաջ ամենքս ալ մարդ ենք, և մարդ ենք հրապարակագիր լինելէ առաջ։

Վայրկեաններ կան կենաց մէջ, ուր սիրտը կը ստանայ իւր իրաւանց լիակատար կիրառութիւնը, տիրելով մեր ուրիշ ամեն հոգեկան կարողութեանց, և կապտելով կամ նսեմացնելով անոնց հրաւունքներն։ Եռանդագին ցնծութեան ու հրճուանաց կամբուռն վիշտերու վայրկեաններն են ադանք։

Այսպիսի վայրկենի մը մէջ է ահա որ մեք ալ կը տողենք այս քանի մը բառեր։

Կ'ողբանք Տ. Ներսէս Պատրիարքի մահուան վրայ։ Ազգն ամենամեծ կորուստ մ'ըրաւ երէկ։ Կատարեալ մարդ մ'և արժանաւոր եկեղեցական մ'էր և մեզ մէջտեղ Տ. Ներսէս Սրբազան, և Պատրիարքաց ամենէն հռչակաւորն ու ամենէն ժողովրդականն հանդիսացաւ, ոչ առանց պատճառի։

Իրրեւ մարդ և իրրեւ եկեղեցական, իւր արժանիքը չկրցան երբէք նսեմացընել տարիներն, և խծբծանք, թերնաեւ թէ յանձին Ներսիսի ո՛րչափ բարձր կերպիւ կ'ըմբռնէ և կը գնահատէ Պատրիարքական պաշտօնն, որոյ կատարման մէջ կ'աւանդէ իւր հոգին ժամանակիս մեծագոյն Հայ Պատրիարքը։

Յուզարկաւորութեան և թաղման վերաբերեալ կարգադրութիւնք յայտնի չեն. մանաւանդ զի դեռ ոչինչ կարգադրուած է։ Կը լսենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է հրաման ընել որ թաղումը չկատարուի մինչեւ որ ինք այս նկատմամբ իւր հրամանները չտայ։ Ազգային իշխանութիւնն եւս հարկաւ պէտք պիտի տեսնէ կարգադրութիւն մը որոշելու. զի Պատրիարքի մը թաղումը բարձրագոյն կարեւորութիւն ունեցող արարողութիւն մ'է թէ՛ եկեղեցական և թէ՛ ազգային տեսութեամբ։

Աբէ-եէ կը կարծէ համայն Ազգին բաղձանաց թարգման հանդիսանալ, առաջարկելով որ Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքի մարմինն ամիսուի Դուռ-գափու Մայր-եկեղեցւոյն մէջ, որ Ազգին մեծագոյն մարդոց վերջին հանգրստավայրն եղած է դովելի սովորութեան մը համեմատ։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿ

Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր վախճանումն, որպ պարագայից վրայ կը խօսինք մեր այս աւուր Ազգային Լրոց շարքին մէջ, տխրութեան քօղ մը կը ձգէ ազգային կացութեան վրայ։

Ա՛յնպէս անհասատ են մարդկային խորհուրդք, և անակնկալն ա՛յնպիսի մեծ դեր մը կը խաղայ մեր ճակատագրոյ մէջ, որ այն պահուն ուր Ն. Սրբազնութեան հրաժարագիրը կը կարդացուէր Ազգ. Ժողովոյն մէջ, և չատ երեսփոխաններ, համակրողք Ն. Սրբազնութեան, տրամադիր էին ընդունիլ այս հրաժարական, այնու Ն. Սրբազնութեան կեանքն երկարելու յուսով, ինչն իսկ Իւր դժնդակ հիւանդութեան մէկ նոր յարձակումը կը կրէր, յորմէ դժբախտաբար չէ կրցած ազատիլ այս անգամ։

Ազգային ժողովն երեկի նստին մէջ զրաղեցաւ կարեւոր խնդրով։ Յեղինթերցման հրաժարագրոյն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որոշուեցաւ Ատենապետաց Դիւանին կարգիքն առնուլ, և առաջիկայ ուրբաթ աւուր նստին առաջին Օրակարգ նշանակեցաւ Պատրիարքական խնդիրը։ Բայց այժմ յայտնի է թէ խնդիր չէ մնացած, և թէ Ազգ. Ժողովոյ միակ գործը պիտի լինի՝ Տեղապահ ընտրելու արտօնութիւն տալ Վարչութեան։

Յետ Պատրիարքական խնդրոյն, Ազգ. Ժողովն երկրորդ քրաւերուսաղեմի պարտուց խնդիրը։ Դոհ ենք որ Վարչութիւնը կարող եղաւ խնդրոյն վրայ կատարեալ տեղեկագիր մը բերել Ժողովոյ երեկի նստին։ Թէեւ այս Տեղեկագիր գեռ չկարդացուեցաւ, բայց յայտնուած է թէ զինուորական տուրքի վրայ առ ժամեայ յաւելմամբ մը խնդիրը կարգադրելու եղանակին, պայմաններուն և այս նկատմամբ հայսերական կառավարութեան հետ տեղի ունեցած բանակցութեանց վրայ կը խօսի։ Պէտք է մաղթել որ Ազգ. Ժողովն, ընդ փոյթ վերջ տալով Պատրիարքական խնդրոյն, կարող լինի լրջօրէն ձեռք առնուլ ե-ռուսաղեմի ծանր խնդիրն, որ քանի երկարի առաւել կը ծանրանայ Ազգին վրայ։

Դոհացուցիչ է նաեւ որ երեկ Ազգ. Ժողովոյ մէջ յուզուեցաւ Էջմիածնի Կաթողիկոսութեան կենսական խնդիրը։ Մինաս Զերոյ էֆէնտի շատ իրաւամբ դիտել տուաւ թէ մեր առջեւ հինգ ամիս միայն ունինք, խնդրոյն վիճակին վրայ գաղափար մը կազմելու, որոշում մը տալու և մեր մասնակցութեան կարեւոր և անհանդիստ իրաւանց պահպանման եղանակ մը գտնելու և դրածագրելու համար։ Մատթէոս Սրբազան, իրրեւ անդամ Կաթողիկոսական վերջին յանձնաժողովոյն, խնդիրը ժամառաջ ձեռք առնելու սահմանութեան վրայ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ, զորս արձանագրած ենք ուրիշ սիւնակի մը մէջ։ Ժողովը ճանչցաւ զայս սահմանութիւն. բայց փափաքելի էր որ Տեղապահն և Երուսաղեմի խնդիրը, որք ի հարկէ առաջնութիւն ունին, շուտով ժամանակ թողէին Ազգ. Ժողովոյն՝ իւր բոլոր մտադրութիւն ու հոգածութիւն կեդրոնացնելու Մայր-Աթոռոյ վրայ։

Շաբթուս Վարչական խորհրդաժողովներուն որոշմանց վրայ բացարձակապէս բան մը չունինք ըսելու։ Վարչութիւնն ամեն ինչ գաղտնի պահելու դէրութեան մը կը հետեւի, մանաւանդ ժամանակէ մ'ի վեր։ Ուստի, չենք գիտեր թէ ինչ կ'ընէ, և չենք ուզեր դատապարտանք ընել այն բանի վրայ զոր չենք գիտեր։

Կը հասկնանք թէ Վարչութիւնք պէտք զգան գէթ առ ժամանակ մի գաղտնի պահելու այն խնդիրներ որք իրապէս փոփուկ վիճակի մէջ են եթէ կենսական այսպիսի խնդիրք, մեք առաջին կը լինէինք՝ Վարչութեան գաղտնապահութիւն յանձնարարող։ Բայց չենք կարծեր թէ ամեն ինչ զոր Վարչութիւնը գաղտնի պահելու փորձ կը փորձէ՝ այդ հանգամանքն ունի ծքզդիւ։

Շաբթուս մէջ յուզուած գաւառական կարեւոր խնդիր մ'էր՝ Մշոյ և Բաղէշի գաւառաց մէջ վեցական ղրուշի անվանեալ բրտի հաւաքումն։ Այս նորանշան տուրք պէտք չէ շփոթուի կըրթական տուրքին հետ, որ տասանորդաց և կարուածական տրոց վրայ յաւելմամբ կը գանձուի արդէն գաւառաց մէջ։ Եռանգ-խարուենորհասատաս մարդահամարի արձանագրութեան տուրքն է։ Ինչպէս մեր չորեքշաբթի աւուր թուով գրած ենք, այս խնդիր Կ. Պոլսոյ մէջ կարգադրուած է, և Կայսերական կառավարութեան արդարամտութենէն կ'ակնկալուի թէ Մշոյ, Բաղէշի և ուրիշ գաւառաց մէջ եւս պիտի կարգադրուի ընդ հուլ։ Ամենացաղ ազգայնոց անուանք կ'արձանագրուին Պատրիարքարանի մէջ, ուստից ամեն ամիս Քաղաքապետութեան կը հաղորդուի ցուցակ մը ամուսնացելոց, ծնողաց և վախճանմանց։ Գաւառաց մէջ եւս այսպիսի արձանագրութիւնք Առաջնորդարանաց մէջ պէտք է կատարուին, ուստից տեղական իշխանութիւնք կրնան ընդունիլ ամսական վիճակագիր մը։ Այն պատճառներ որոնք գործադրութեան այս եղանակ պատշաճագոյն դատուեցաւ ի Կ. Պոլիս և արժանացաւ բարեխնամ կառավարութեան հաւանութեան, գաւառաց մէջ եւս գոյութիւն ունին։ Ուստի, կը յուսանք թէ այս մասն

բարձրագոյն պատուանշանին նուիրումը Վեհ. Սուլթանին՝ քաղաքական կարեւորութիւն ունեցող դէպք մ՚է, որ երկու ամսէ ի վեր ուշադրութիւն կը գրաւէր, և չարթուն մէջ տեղի ունեցաւ։ Այս դէպք ամէն նշանակութենէ զուրկ պէտք է համարուի, եթէ չի նշանակէ թէ Ռուսիա և Թուրքիա բարեկամական աւելի զօրաւոր կապով մը միացած են իրարու հետ։ Անգլիական թերթ մը այս բարեկամութեան նշանակութիւնը կը բացատրէ քսելով թէ «Վեհ. Սուլթանը Ռուսիոյ Զարէն զատ երրորդիոյ միակ Վեհապետն է, որ կայսերական դրութեան գլխաւորականաստուածպետական ձեւը կը ներկայացնէ։ Երկուքն ալ փափաքող են նը պատուել իրենց ժողովրդոյ զարգացմանը՝ առանց չեղելու այն աւանդութիւններէ զորս կը ներկայացնէ իրենցմէ իւրաքանչիւրն։ Երկուքն ալ այս պատճառաւ պէտք կը տեսնեն գիմադրելու զանազան ձգտումներու։ Զարն լինք կը գիմադրէ Ֆրանսայի մէջ ծագած և Ամերիկայի մէջ մնած ընկերվարական և ռամկավարական ձգտումներու, որք կը սպառնան վեր ի վայր շրջել եւրոպական կառավարութեանց այժմեան ձեւը։ Բայց ասի, Սուլթան Համիտ և Ալէքսանդր Գ կայսերք գրեթէ համաձայն պարգայից մէջ է գահ բազմելու, երկուքին ալ նախորդաց պատուութեամբ։» Այս ամէն մանաւանդ չարժառիթներէ զատ, որք իրարու հետ աւելի սերտիւ բարեկամանալու կը մղեն Ռուսիոյ և Թուրքիոյ Վեհապետները, քաղաքական նշանակութիւն ունեցող դէպք մ՚է տեսնել որ մինչեւ մօտ ժամանակներս իրարու գէմ սասիկ թշնամութիւն մեւցանող երկու ցեղութիւնք, բարեկամութեան ձեռն կարկառելով իրարու, կ՚ամրապնդեն խաղաղութեան պահպանման յոյսերն։

Այլ մինչ ռուսօ-թուրք բարեկամութեան նորոգումը կուգայ մտքերն հանդարտեցնել, արեւելեան երկաթուղեաց խնդրոյն անլոյծ մնալը մը տաց մէջ չփոթութիւն կը պատճառէ։ Խնդրոյն պարագայները բաւական մանրամասնութեամբ գրեցինք շաբթուս մէջ։ Խնդիրը դեռ մինչեւ այսոր կարգադրուած չէ։ Բ. Դուռն և Դ. Հիրշ, կամ ուրիշ բաւերով՝ Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան վարչական խորհուրդն՝ համաձայնութեան չեն յանդած դեռ։ Եթէ մի կողմէ Բ. Դուռն ի գործ չդրաւ իրեն վերագրուած ոգառնալիքը՝ թէ պիտի պատանդէ («էէեաաբբ») Բումէլիի երկաթուղիները, միւս կողմէ լուր կայ թէ ընկերութեան վարչական խորհուրդը լիմման կողմն հակամէտ է։ Երկաթուղեաց միացման խնդիրն անշուշտ տնտեսական մեծ կարեւորութիւն ունի, բայց քաղաքական նշանակութիւնն այժմ ուրիշ ամէն նկատումէ վեր է։ Տակաւին յոյս կայ սակայն թէ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ, և թէ գուշակեալ քաղաքական խոռնաշփոթութիւնք տեղի չպիտի ունենան։ Արդէն, Ռուսիոյ և Թուրքիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդումն արտաքին ապացոյց մ՚է Գէ Սքերնեւիչի կայսերական տեսակցութիւնը չէ ունեցած Թուրքիոյ անընդհատ արդիւնք մը, դէթ անմիջական սպագային համար։ Սակայն չի ժխտուիր թէ, երկաթուղեաց պայմանագրեալ միութեան տեղի չունենալովը Լեամ կրնայ հանիլ Աւստրիոյ և Թուրքիոյ յարաբերութեանց, և այս տեսութեամբ արժեքեղծոյ վրայ ընդհանուր սնկում մը լաւ նշան մը չէ սովորաբար։

* * *

Եգիպտոսի և Սուտանի խնդիրներն այնպիսի վիճակի մը հասան այլ ևս, որ շատ չանցած վճռական լուրեր պիտի կրնանք առնուլ։ Մի կողմէ, Նեղոսի «արշաւող» կամ «ազատիչ» զօրախումբն որ լոկ անգլ. զօրքերէ կը բաղկանայ՝ յառաջ կը խաղայ փութոյ գնդութեամբ, և Լորտ Ուոլսլի արդէն հասած է Տոնկոլա։ Կորտոն զօրավարն ըստ վերջին լրոց ողջ առողջ է՝ հակառակ ամէն յոռի գուշակութեանց, և միշտ կը պաշտպանէ գիտարդում։ Հանրօրէն առանց մեծ դժուարութեան գիտի միտնան Լորտ Ուոլսլի և Կորտոն ըզրաւարն։ Այս պարագայի մէջ Գ. Կըլատոդոնի նախարարութիւնն հաստատապէս որոշած է բոլորովին թոգալ Սուտան, աղատելով ամէն պահպանն զօրքերն և Եգիպտացիներն որք գուրեն Եգիպտոս վերադառնալ, և Թուրքին կառավարութեան բարեկամ ենքնօրէն իշխանութիւն մը հաստատել Խարդում։

Լորտ Նորթբրուք աւարտեց իւր պաշտօն, և Անգլիա վերադարձաւ շաբթուս մէջ։ Մի քանի օրէն կ՚իմանանք թէ «Բարձր Բռմիսէրն» ելմտական, վարչական և քաղաքական ինչ միջոցներ հարկաւոր կը դատէ Եգիպտոսի այժմեան անկարգ և կաղմալուծեալ վիճակին բարւոքման համար։

* * *

Ֆրանսօ-չինական խնդիրը գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ չէ։ Թէեւ Ֆրանսացիք չեն յաղթուիր, բայց նաեւ չեն կրնար վճռական յաղթութիւն մը տանիլ Զինացւոց վրայ։ Գ. Ֆէրրի նախարարութիւնը չուզեց պաշտօնական պատերազմ հրատարակել, և նախամեծար կը համարի կռիւը վերջացնել առանց մեծ խնդիր մը յարուցանելու։ Բայց այս նպատակաւ իւր ցոյց տուած վարանումներն և ձեռք առած կէս-միջոցներն իսկ խնդրոյն վիճակը կը ծանրացնեն, և դժգոհութիւն կը պատճառեն մինչեւ անգամ իւր կուսակցաց։

Մինչեւ Նահանգաց Նոր Նախագահին ընտրութիւնը կատարուած է, բայց քուէարկութեան արդիւնքն յայտնի չէ դեռ։

Հարաւային Ամերիկէի մէջ Բոնկոյի խնդիրն այս պահուս եգիպտական խնդրոյն չափ ուշադրութիւն կը գրաւէ յեւրոպա։ Առաջիկայ շաբթուն վերջին աւուրց մէջ պիտի գումարի Պերլինի մէջ Դեսպանախորհուրդ մը այդ խնդրոյ գանազան պարագայից կարգադրման համար։ Եթէ Բոնկոյի Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումը ցոյց կուտայ եւրոպական նոր խնդրոյ մը ծագումը, գաղթականութեանց վերաբերեալ խնդրոյ մը նկատառութեան սահմանուած խորհրդոյ մը Պերլինի մէջ իսկ գումարումը ցոյց կուտայ թէ Գերմանիա մտած է ազգային գաղթականութիւններ ունեցող Տերութեանց կարգին մէջ։ Այս եւս ոչինչ ընդհատ կարեւոր երեւոյթ մ՚է այժմեան եւրոպական աշխարհավարութեան մէջ։

* * *

Հնամխոը, կամ Բալբան, սասիկ դիմակամութիւն ցոյց կուտայ Եւրոպայէն բոլորովին դուրս ելնելու։ Հաւնի թէ կէտի մը վրայ կը նուաճի, և ահա՝ ուրիշ կէտի մը վրայ դուրս կը վերջնէ։ Խաղոյ մէջ իւր յաղթական ընթացք վերջ դատած է, նմանապէս ի հարաւային Ֆրանսա։ Բայց այժմ հիւսիսային Ֆրանսայէն հնամխոի ծառայման լուրեր կուգան։ Այսպէս, շաբթուս մէջ խնացանք թէ Նանդի մեծ քաղաքին և որ կարեւորագոյն է՝ Բարիզի մէջ հնամխոի քանի մը դէպքեր տեղի ունեցեր Նոր Քալեդոնիոյ դեգրանք անշուշտ ամէնէն նպատաւոր վայրերն են տարափոխիկ ախտերու ճարակման։ Թէև յուսալի է թէ օդերուն ցրանալուն պատճառաւ հնամխոը չի կրնար նոր սասիկութիւն մը տանիլ յեւրոպա, բայց պատճառ մը չկայ որ, մէն մի երկրի մէջ քանի մը շաբթներ անցնելով, և Եւրոպոյ բոլոր աղտոտանկիւնները մի առ մի մաքրելու դրդելով, մինչեւ դալ տարուց դարձեալ երկրի, յորմամ օդերը կրնան նորէն նպատակ իւր ճարակման։ Ուստի, Օմ. կառավարութիւնն ամէն պատճառ ունի չթուլցնելու իւր ընդդիմութեան միջոցներ, եւ մանաւանդ այս մեծ մայրաքաղաքի մաքրութեան և առողջապահութեան վերաբերեալ տնօրինութիւնները նոյնչափ խնամով ի գործ դնելու որչափ եթէ արդէն մեր դուռն հասած լինէր սարսափելի թշնամին մարդկութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆԳԻՍՏ

ՏԵՒՈՆ ՏԵՒՈՆ ՆԵՐՍԻՍԻ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԵՒԵՑԻՍԿՈՊՈՍԻ, ՊԱՏՐԻԱՐԲԻՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Խորին տիրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Ամեն. Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հայրն երէկ ի Տէր հանգաւ Օրթագիւղ իւր բնակարանին մէջ։

Ի՞Ր ՔԷՐՔԻՆ ԽՈՍԷՐ

Ցաւոտի է թէ Ս. Պատրիարք Հայրը բաւական ժամանակէ հետէ շաբաթի ախտէ և սրտի հիւանդութենէ կը նեղուէր։ Սրտի հիւանդութեանց մէկ տխուր յատկանիշն է որ յանկարծական մահ կրնան պատճառել։ Ն. Սրբազնութիւն վերջին օրերս բաւական հանդիստ վիճակի մէջ էր, որ յոյսեր կը ներշնչէր իւր բազմաթիւ բարեկամաց։ Երբ երէկ առաւօտ տեղեկութիւն խնդրեցինք, Ն. Սրբազնութիւն հանգիստ կը քնանար։ Եւ յետոյ, հինգշաբթի գիշեր ժամ 7 ին ննջած էր։ Ն. Սրբազնութիւն սովոր էր մենակ ննջել, և երբ տագնապ չունենար, ոչ ոք կը հսկէր իւր քով։ Առաւօտուն ժամ 3 ին չէր արթնցած, և չուզելով խանգարել իւր քունն, ո՛չ ոք սենեակը մտած էր ձայն տալու։ Բայց ժամ 7 ին ճաշի ժամանակ տակաւին արթնցած չլինելով, սենեակը կը մտնեն, և կը տեսնեն թէ Ներսէս Սրբազան իւր վերջին շունչը տուած էր արդէն։ (*)

Այսպէս փախճանեցաւ Ս. Ներսէս Պատրիարք։

Հանգուցեալին դէմքը շատ չէր փոխուած, որ ցոյց կուտայ թէ իւր վերջին վայրկեաններուն մէջ ասասիկ ճղնաժամ մը չէր անցուցած, և խաղաղապէս ննջած էր յաւիտենական քունով։

(*) Թժիշկները կը կարծեն թէ Ն. Սրբազնութիւն զիշերը փախճանած է։

Նեղբ-ՐԵԱՆ ԱՌՆԷՆ ԼՐԵՐԸ

Ն Սրբազնութեան ընտանիքն անմիջապէս կանչել տուաւ Հայազգի բժիշկներէն Տոքթ. Սուլեան, Ազատեան, Շիշմանեան էֆէնտիներն, որք ցաւալի իրողութիւնն ստուգեցին դիտանապէս։

Օրթագիւղի եկեղեցեաց զանգակներն սկսան տխրանուագ զողանջել։

Քաղ. ժողովոյ Ատենապետ Վահեմ. Սիմոն պէյ Պէշիրլիանի հրամանատար Հասան փաշային ծանոյց եղելութիւնն, և երկուքն ի միասին կայսերական Պալատը գնացին։

Վեհ. Սուլթանը տխրութեան արտայայտութեամբ մ՚իմացաւ Ս. Ներսէս Պատրիարքի վախճանման լուրը։

Ժամ 9ին Ազգային Պատրիարքարանը լուր կը զրկուէր, և իրիկունն Աբէ-նէք Յուսերեանցով մը առաջին լուրը կը գուժէր Ազգին։

Երբ Հասան փաշա Պէշիրթաշ վերադարձաւ, անմիջապէս զինուորներ դնել տուաւ հանդուցեալին բնակարանին առջեւ, ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան։

Պաշտօնական մասինք

Ազգային ժողովոյ Ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Կրօնական ժողովոյ Ատենապետ Դեր. Խորէն Նարպէյ Սրբազան և Պատրիարքական փոխանորդ Դեր. Ռուսոնդուկեան Հայրն երեկոյեան ժամ 12ին հանգուցելոյն բնակարանը գնացին, և Ն. Սրբազնութեան բոլոր թղթերը կնքոյ ներքեւ դրին։

Նոյն գիշերը Խորէն Սրբազան, Տիգրան էֆէնտի և Սիմոն պէյ խորհրդակցեցան ձեռք առնուելիք առաջին միջոցներուն վրայ։ Տխուր եղելութիւնն առ Ազգն ծանուցանող յայտարարութիւն մը խմագրեցին, զոր ի սասրես կը հրատարակենք, և նմանապէս հայերէն և ֆրանսերէն ազդեր պատրաստեցան։

Յետոյ, յուղարկաւորութեան և թաղման պարագայներն որոշելու համար Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ սա պատուելի անձերէ։

Վահեմ. Աբիկ էֆ. Ունճեան, Արթաբէ էֆ. Նորատունկեան, Աւետիս էֆէնտի Հաբենց, Վահեմ. Բարեղ էֆէնտի Հալաճեան, Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեան, Վահեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Վահեմ. Իլիաս էֆ. Զայեան, Թաքիի էֆ. Կամարական, Կարապետ էֆ. Սրմաճեան, Մ՚իհրան էֆ. Զօրանեան, Մ՚իքայէլ էֆ. Ցակոբեան, Մ՚կրտիչ էֆ. Լուսեան, Յարութիւն էֆ. Մ՚էրեմէ-դուլի, Յովհաննէս էֆ. Նորեան, Վահեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, և Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկերտան։

ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Յուղարկաւորութեան և թաղման

Այս Ցանձնաժողով այսօր ժամ 7 ին կը գտնուի Պատրիարքարան մէջ։

Մեր մանաւոր տեղեկութեանց համեմատ, յուղարկաւորութեան և թաղման համար որոշուելիք դիւաւոր կարգադրութիւնք հետեւեալք են.

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած լինելով հրաման ընել որ Ազգն ո՛ւր որ պատչաճագոյն կը համարի, հանգուցեալն հոն թաղուի, Ն. Ներսէս Պատրիարքի մարմինը պիտի ամփոփուի Գում-Գարուի Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ։

Արդէն այս առաւօտ, հանգուցեալին մարմինը փոքրիկ չրգենաւով մը Գում-Գարուի Մայր-Եկեղեցին փոխադրուեցաւ։ Ժամը 4ին հանգուցելոյն մարմինը բաց դագաղի մը մէջ առնելէն դուրս հանուեցաւ հանդիսաւոր, և նաւամատոյցը տարուելով, դրուեցաւ շոգենաւին մէջ։

Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ յատուկ թաղ մը պիտի սահմանուի. կարծենք թէ պիտի որոշուի որ յետ այսօրիկ այդ թաղ Պատրիարքաց միայն յատկանայ։

Օծման, յուղարկաւորութիւնն և թաղման տեղի պիտի ունենան, վաղը, հինգշաբթի, ժամը 4էն 7, ի Մայր Եկեղեցի։

Պատարագը պիտի սկսի ժամը 4ին։ Պիտի պատարագէ Ամեն. Տ. Եսայի Ս. Պատրիարքն Երուսաղէմայ։

Դամիանականք պիտի խօսի Դեր. Տ. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան։

Աշխարհականաց կողմէ դամբանականք չպիտի ընդունուին։

Օծման արարողութիւնն ըստ եկեղեցական կարգաց ու կանոնաց մեծ հանդիսաւոր կատարուելէ յետոյ, թափոր մը պիտի շրջի եկեղեցւոյն շուրջը մինչեւ կարծենք՝ Գում-Գարուի դուռն ի եկեղեցին։

Թափորէն յետոյ, թաղման արարողութիւնը պիտի կատարի։

Կրօնական ժողովն այսօր ամբողջովին Պատրիարքարան կ՚երթայ, Կարգադիր Ցանձնաժողովոյն հետ ի պաշտօնէ խորհրդակցելու այս և ուրիշ պարագայից նկատմամբ։

Ազգային ընկերութիւն

Կը լսենք թէ Միացեալ ընկերութեանց Տնօրէն ժողովն որոշեր է ծաղկեայ մեծ խաչ մը յօրինելով դնել երկանկայիշատակ հանգուցեալին դագաղին վրայ։

Կը լսենք նաեւ թէ ուրիշ ազգային ընկերութիւններ ու հաստատութիւններ կը պատրաստուին վարիւ պատշաճ ձեւերով արտայայտել իրենց զգացումներն ազգային այս դառն կորստեան առիթ։

Հանրագրեալն Կոչը

Կ՚ըսուի թէ Երկանկայիշատակ Հանգուցեալը կոակ մ՚ունի եղեր, յորում փափաք կը յայտնէ անշուք կերպիւ թաղուիլ ի Խասգիւղ իւր մօր քով։ Բայց որչափ գիտեմք, այս կտակի բնագիրն երեւան ելած չլինելով, չը կրնար արգելք լինել որչեալ կարգադրութեանց։

Այս առաւօտ կը լսենք նաեւ թէ Խասգիւղի ազգայինք 500 սասրգրութեամբ հանրագրութիւն մը պատրաստած են, խնդրելով Ազգ. Վարչութենէն որ Ս. Ներսէս Ս. Արքեպիս. կոպոս Վարժապետանոցի մարմինն ամփոփուի Խասգիւղի մէջ։

ՀԱՆԳԻՍՏ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ

ՏԵՒՈՆ ՏԵՒՈՆ ՆԵՐՍԻՍԻ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵՆ

ՍՐԲԱԶԱՆԱՏԱՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Որ յետ երկարատեւ և դըժընդակ հիւանդութեան աւանդեց զհոգին իւր առ Աստուած, յաւուր ուրբաթու, ի 26 ամսոյս, ի միջօրէի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆ ՀԱՅՈՑ ի սուգ համակեալ հրաւէր կարդայ հասարակաց դալ ի Մայր Եկեղեցի յաւուր կիւրակէի, ի հանդէս Օծման և Յուղարկաւորութեան հոգելոյս Հանգուցելոյն։

Ամենապատիւ Տ. Տ. ԵՍԱՅԻ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ Երուսաղէմի մատուցանէ ի չորրորդ ժամու Պատարագն Սուրբ, ի հանդիստ հոգւոյ երջանկայիշատակ Հայրապետին որոյ Յուղարկաւորութեան տխրագին հանդէս կատարեսցի յետ թուականաց ժամուս։

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

27 Հոկտ. 1884

Հրատարակեցինք անցեալ շաբթու, թէ Բ. Դուռը քանի մ՚օրէն հրամանագիր կուտայ Տարոնոյ առաջնորդ Դեր. Տ. Գրիգոր եպիսկոպոսի ի Մուշ վերադարձին համար։ Ապա խնացանք, թէ դատական և կրօնական գործոց նախարար Վահան Ֆէհմի փաշա սոյն խնդրոյն համար Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ խորհրդակցիլ արժան համարեր է։

Տնտեսական խորհուրդն որ ժամանակէ մը հետէ փոյթ կը տանի յանուն ազգային այլ և այլ հաստատութեանց գանձանակաց հանգանակեալ դրամից ապահովութեան և առ նպատակն կիրառութեան համար, որոշեր է գանձանակներ չնեել տալ յատկապէս, ի նոյն գանձանակներէն յանձնել այսուհետեւ այդպիսի հանգանակութեան համար արտօնութիւն ուղղուելոցն 50 դրչ. առնելով իւր ծախքը չնութեան գանձանակին, պայմանաւ որ գանձանակն բացուի ի ներկայութեան Տնտեսական խորհրդոյ։

Պէշիքթաշի Մարուհեան երկսեռ վարժարանաց հոգաբարձութիւնն ցաւի սիրտ կը ծանուցանէ թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անակնկալ մահուան պատճառաւ հանդէսն յետաձգուած առ այժմ։

Տնտեսական խորհուրդն իւր հոկտեմբերի 24ի նիստին մէջ հետեւեալ տնօրէնութիւնները տուաւ։

1860 թուականին ի Պոլիս Մուսայի թաղ կազմուած Ցանատեան ընկերութեան գանձատեր Մեծ. Մարպուրեան էֆէնտին ինչպէս անցեալ տարի նոյնպէս և այժմ 1885 հոկտեմբերի ցվերջ դեկտեմբերի ներկայ տարւոյ ընկերութեան հաշուեցոյցն մատուցած ըլլալով, Տնտես. խորհուրդն յետքննութեան գոհացուցիչ գտաւ զայն, որ կը ներկայէր ընկերութեան արդեանց արդի վիճակն հետեւեալ կերպիւ։

Կիսմեան Մեծ. Յովհաննէս էֆ. ի քով պատրաստ	10,862,60
Վէկիր խանի դուռը 94 թիւ սենեկի մ՚արժէքը.	6,375
Թիւ 1,579,787, և թիւ 909,073 երկու երկթ. բաժնետոմս	417
Պոտուկը պատրաստ	355·25
	17·935·85

Այսինքն 1·542·5 յաւելեալ արդիւնք անցեալ տարիէն ի վեր։

— Նկատելով որ Սամաթիոյ Դպրաց ընկերութիւնն 1866 թուականէն ի վեր շարունակ հանրատուութենէ խուսափած և երբեմն կցկտուր ու թերհաւատներ ներկայացուցով ազգային փոգբֆներու մասին Վարչութեան կողմէ սահմանուած օրէնքին դէմ գործած է, զրեց Քաղաքական ժողովոյ որ ի պարտականութիւն հրաւիրէ յիշեալ ընկերութիւնն, մինչեւ իսկ ազգու միջոցներ տնօրինելով։

— Անցեալ նիստի որոշման համեմատ Տնտեսական խորհրդոյ դիւանն՝ անդամներէն Մեծ. Սարգիսեան Միքայէլ էֆէնտիի հետ կատարած ըլլալով Ղալաթիոյ թաղեցոց կողմէ մատուցեալ հանրագրի մը մասին Քաղաքական ժողովէն յանձնարարեալ քննութիւնը, խորհուրդն որոշեց իւր քննութեան արդեամբ ժողովոյ վերադարձնել յիշեալ հանրագիրն։ Նոյնպէս Ղալաթիոյ հրաժարեալ Թաղ. խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ գիտողագիրն՝ Քաղ. ժողովոյ Տնտես. խորհրդոյ յանձնած ըլլալով ի քննութիւն, ի ներկայութեան Կալուածոց Հոգաբարձութեան՝ Տնտես. խորհուրդը քննելով խնդիրը, որոշեց իւր քննութեան արդիւնքը ժողովոյ ներկայել։ Եւ այս առթիւ Նորատունկեան Վահեմ Ցակոբ էֆ. Տնտես. խորհրդէն խնդրած ըլլալով թէ այլ ևս չուզեր Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ սեպհական մէկ կալուածն իւր անուան վրայ պահել, և չուտով ուրիշի մը վրայ դարձնելու տզրէնութիւնն ընել, Տնտես. խորհուրդն այս մասին որոշում մը տալէ առաջ ըստ օրինի ուզեց ֆաք ժողովոյ կարծիքն առնուլ։

— Անուշեանց մեծագումար ժառանգական խնդրոյ մը մասին ներկայացեալ գրութիւններն բաւական չդտնելով որոշեց գրել ժառանգագրաց թէ պարտին ուղղի մանրամասն տեղեկութիւններ տալ և միանգամայն պատրաստականութիւն յանձն առնուլ նախնական ծախսուց վճարման։

— Ուշադրութեան տուաւ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ մէկ գրութիւնն Եաղճեան ընտանեաց մէկ կտակի մասին, և որոշեց իւր անդամակիցներէն Սարգսեան էֆէնտիի միջոցաւ բանակցել Թաղ. խորհրդոյ հետ, խնդրոյն պարագաներուն տեղեկանալէ յետոյ՝ պէտք եղածը տնօրինելու համար։

— Որոշեց ազգայնոց կողմէ աւանդաբար կամ կտակաւ ազգային եկեղեցեաց վրայ դառնալիք կալուածոց գլխաւոր պայմանները նշանակել իրենց այն գրութեան մէջ, որով առաւծախի գործողութեան համար արտօնութիւն կը խնդրեն։

— Անտեսի գտաւ Մուգաթայի տրոց վճարման մասին մի քանի դաւառներէ եղած առարկութիւնք, և որոշեց ազգու պաշտօնագրով հրաւիրել այսպիսիներն որ փոփոխել իրենց պարտուց դումարն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ռուսական Խորհրդոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան

Կը յանձնարարուի մայրաքաղաքիս Ազգային վարժարանաց Պատուարժան Հոգաբարձութեանց և Տեսչաց որ եթէ Հայերէն եւ Եւրոպական լեզուաց Գիրգրութեան դասատուի պէտք ունին, հաճին դիմել Ուսումնական խորհրդոյ, որ ունի մի քանի փորձ դասատու այդ ճիւղի համար, հմուտ նաեւ վիճաբանութեան արհեստին։

Կ. Պոլիս, 22 հոկտ. 1884

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԹԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

1884 Հոկտեմբեր 27

—o—

Պարսկաստան

Քաղաքական Տեսութիւն.—(Դ.) Քաղաքական կուսակցութիւններն Եւրոպա և Ամերիկա. — Բ. Բ.

Գրական. —Ցուշք իմ. Սքրոմի Տէրոյ.

Խմբագրական հետազոտութիւնք — Կանոնց դերը ընկերութեան մէջ. Տ. Եսայեան.

Բանաստեղծական. —Ա՛ստղ (Ալֆրէտ ոը Միւսէ) Թարգմ. Ե. Զ.

Քաղուած չաբաթական լրոց. — Արտաքին, Ներքին, Ազգային։

Սէնտ Լ Մարդ — (Կղզիէ տը Մոնթէբէն) թարգմանութիւն Մ. Զապանեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ ԺԳ.

26 Հոկտեմբեր 1884

Ազգային Ժողովն երէկ առաւօտ գումարեցաւ ի Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցին Ղալաթիոյ, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Սիմէոն Եպիսկոպոսի Սէբէրեան և Ատենապետութեամբ Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեանի։ Ատեանը բացուեցաւ ժամը 4ին, ի ներկայութեան 30 Երեսփոխանաց որոց թիւը յանգեցաւ ասա 30ի։

1· Նախորդ նստի ատենագրութիւնը ժողովոյ բացման պահուն ցրուած լինելով Երեսփոխանաց, վաւերացուցաւ թողուցեալ յայսոյդ նստին։

2· Ա· Ատենադպիր Յովհաննէս էֆէնտի Արշակունի, ուղեւորութեան պատճառաւ հրաժարական ղրկած էր Մայր Դիւանի եւ նախաձեռնութեան Դիւանի անդամակցութենէ, ինչպէս և Երեսփոխանութենէ։ —Մ. Զերաչ էֆէնտի առաջարկեց մերժել Երեսփոխանութենէ հրաժարականն, որպէս մերժուեցաւ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտիի հրաժարականն, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ մայրն թէ առժամեայ կերպիւ կը ճանաչուի Արշակունի էֆէնտին։ —Ա. Սուքիասեան էֆէնտի դիտել տալով թէ շատ անգամ Երեսփոխանք անորոշ ժամանակի մը համար կը բացակային, առանց պաշտօնին թողուլու, և այսպէս երեսփոխանական ատեաններ պարապ կը մնան, առաջարկեց պայմանաժամ մը որոշել այս մասին, օրինակի համար վեց ամիս։ Ժողովականք ամենք ձայնակցեցան Սուքիասեան էֆէնտիի և խնդրեցին որ իւր առաջարկն ի գիր առնու եւ յղուի ի նախաձեռնութիւն։

Ըստ այսմ, ընդունեցաւ Արշակունի էֆէնտիի դիւանական երկու պաշտօններէ հրաժարականներն, իսկ մերժուեցաւ Երեսփոխանութենէ հրաժարականն։

3· Կարդացուեցաւ Մ. Զերաղ էֆէնտիի հրաժարագիրն յանդամակցութենէ Ելմտական Ցանձնախմբի, և ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

4· Երեսփոխան Մ. Պէշիրեան էֆէնտիի գրով մը կառաջարկեր որ Մայր Դիւանի անդամակցութենէ, ինչպէս և Երեսփոխանութենէ։ —Մ. Զերաչ էֆէնտի առաջարկեց մերժել Երեսփոխանութենէ հրաժարականն, որպէս մերժուեցաւ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտիի հրաժարականն, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ մայրն թէ առժամեայ կերպիւ կը ճանաչուի Արշակունի էֆէնտին։ —Ա. Սուքիասեան էֆէնտի դիտել տալով թէ շատ անգամ Երեսփոխանք անորոշ ժամանակի մը համար կը բացակային, առանց պաշտօնին թողուլու, և այսպէս երեսփոխանական ատեաններ պարապ կը մնան, առաջարկեց պայմանաժամ մը որոշել այս մասին, օրինակի համար վեց ամիս։ Ժողովականք ամենք ձայնակցեցան Սուքիասեան էֆէնտիի և խնդրեցին որ իւր առաջարկն ի գիր առնու եւ յղուի ի նախաձեռնութիւն։

Ըստ այսմ, ընդունեցաւ Արշակունի էֆէնտիի դիւանական երկու պաշտօններէ հրաժարականներն, իսկ մերժուեցաւ Երեսփոխանութենէ հրաժարականն։

5· Կարդացուեցաւ Մ. Զերաղ էֆէնտիի հրաժարագիրն յանդամակցութենէ Ելմտական Ցանձնախմբի, և ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

4· Երեսփոխան Մ. Պէշիրեան էֆէնտիի գրով մը կառաջարկեր որ Մայր Դիւանի անդամակցութենէ, ինչպէս և Երեսփոխանութենէ։ —Մ. Զերաչ էֆէնտի առաջարկեց մերժել Երեսփոխանութենէ հրաժարականն, որպէս մերժուեցաւ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտիի հրաժարականն, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ մայրն թէ առժամեայ կերպիւ կը ճանաչուի Արշակունի էֆէնտին։ —Ա. Սուքիասեան էֆէնտի դիտել տալով թէ շատ անգամ Երեսփոխանք անորոշ ժամանակի մը համար կը բացակային, առանց պաշտօնին թողուլու, և այսպէս երեսփոխանական ատեաններ պարապ կը մնան, առաջարկեց պայմանաժամ մը որոշել այս մասին, օրինակի համար վեց ամիս։ Ժողովականք ամենք ձայնակցեցան Սուքիասեան էֆէնտիի և խնդրեցին որ իւր առաջարկն ի գիր առնու եւ յղուի ի նախաձեռնութիւն։

Ըստ այսմ, ընդունեցաւ Արշակունի էֆէնտիի դիւանական երկու պաշտօններէ հրաժարականներն, իսկ մերժուեցաւ Երեսփոխանութենէ հրաժարականն։

3· Կարդացուեցաւ Մ. Զերաղ էֆէնտիի հրաժարագիրն յանդամակցութենէ Ելմտական Ցանձնախմբի, և ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

4· Երեսփոխան Մ. Պէշիրեան էֆէնտիի գրով մը կառաջարկեր որ Մայր Դիւանի անդամակցութենէ, ինչպէս և Երեսփոխանութենէ։ —Մ. Զերաչ էֆէնտի առաջարկեց մերժել Երեսփոխանութենէ հրաժարականն, որպէս մերժուեցաւ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտիի հրաժարականն, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ մայրն թէ առժամեայ կերպիւ կը ճանաչուի Արշակունի էֆէնտին։ —Ա. Սուքիասեան էֆէնտի դիտել տալով թէ շատ անգամ Երեսփոխանք անորոշ ժամանակի մը համար կը բացակային, առանց պաշտօնին թողուլու, և այսպէս երեսփոխանական ատեաններ պարապ կը մնան, առաջարկեց պայմանաժամ մը որոշել այս մասին, օրինակի համար վեց ամիս։ Ժողովականք ամենք ձայնակցեցան Սուքիասեան էֆէնտիի և խնդրեցին որ իւր առաջարկն ի գիր առնու եւ յղուի ի նախաձեռնութիւն։

Ըստ այսմ, ընդունեցաւ Արշակունի էֆէնտիի դիւանական երկու պաշտօններէ հրաժարականներն, իսկ մերժուեցաւ Երեսփոխանութենէ հրաժարականն։

5· Կարդացուեցաւ Մ. Զերաղ էֆէնտիի հրաժարագիրն յանդամակցութենէ Ելմտական Ցանձնախմբի, և ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

4· Երեսփոխան Մ. Պէշիրեան էֆէնտիի գրով մը կառաջարկեր որ Մայր Դիւանի անդամակցութենէ, ինչպէս և Երեսփոխանութենէ։ —Մ. Զերաչ էֆէնտի առաջարկեց մերժել Երեսփոխանութենէ հրաժարականն, որպէս մերժուեցաւ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտիի հրաժարականն, ըստ որում տակաւին յայտնի չէ թէ մայրն թէ առժամեայ կերպիւ կը ճանաչուի Արշակունի էֆէնտին։ —Ա. Սուքիասեան էֆէնտի դիտել տալով թէ շատ անգամ Երեսփոխանք անորոշ ժամանակի մը համար կը բացակային, առանց պաշտօնին թողուլու, և այսպէս երեսփոխանական ատեաններ պարապ կը մնան, առաջարկեց պայմանաժամ մը որոշել այս մասին, օրինակի համար վեց ամիս։ Ժողովականք ամենք ձայնակցեցան Սուքիասեան էֆէնտիի և խնդրեցին որ իւր առաջարկն ի գիր առնու եւ յղուի ի նախաձեռնութիւն։

Ըստ այսմ, ընդունեցաւ Արշակունի էֆէնտիի դիւանական երկու պաշտօններէ հրաժարականներն, իսկ մերժուեցաւ Երեսփոխանութ

պիտի ՄԱՄԸ ցիսպառ։ Ցեռոյ բարեհաճին յայտնել իմ խորին շնորհակալութիւններս Բարձր. Մեծ Եպարքոս լուսամիտ Սայիտ փաշային՝ որ քանիցս վկայակցութեան հարցափորձ ըրած, և ապա իւր կողմանէ բարձրատիճան պաշտօնատար մը զրկած է՝ իւր կարեկցութիւնն յայտնելու։ յայտնել նաև Ներքին, Արտաքին և Դատական գործոց Բարձր. նախարարներուն իմ շնորհակալութիւններս, և այն ամէն օտարազգի պաշտօնատարաց՝ որք քանի քանի անգամ յատուկ պատուաւոր պաշտօնատարներ զրկեցին տեղեկանալու համար հիւանդութեանս մասին։

Ապա խնդրեցի նաև հաղորդել իմ շնորհակալիքս Ցունաց պատ. Ագգին այժմու և նախկին Ամէն. Սրբազան պատրիարքաց, Ս. Մինասեանին և Պատրիարքարանին, Վանմոփայլ Քարաթէօտորի փաշային, Ազնուափայլ Տիկին Ժորժ Զարիֆիին, Հանգիստական և Բազմական ազգայոց, և մասնաւորապէս Ազարեան Գերեզմանի Ս. Կաթողիկոսին և Պուլկարաց Ամէն. Եկղեցիին, Աստուծոյ Գեր. Դիոնէսիոս Եպիսկոպոսին, ինչպէս նաև Հրեից Գեր. Խախամագլխին, և Վսեմ. Կոմս Քամենոյին՝ որ չմոռցան զիս բնաւ, և որք կամ անձամբ այցելեցին և կամ իրենց կողմանէ եկեղեցականներ, պաշտօնատարներ, մինչև իսկ ճարտար բժիշկներ զրկեցին։

Նաև բարեհաճին յայտնել իմ յատիտենական անսահման շնորհալուժիւնս զիս դարմանող ճարտար բժշկաց. բացի իմ վաղնջուց և բազմապատիկ բժիշկներէս Տոքթոր Սէրվիշէն էֆէնտի և Տոքթոր Փէշտիմալճեան էֆէնտի, և մանագէտ ակնաբոյժ Տոքթոր Աճէմեան էֆէնտի, որոց անձնուիրութիւնը, սէրը, գութը և անդուլ խնամքները չպիտի մոռնամ յատիտեան, յանհունս շնորհապարտ կը մնամ Տոքթոր Աղասեան, Տոքթոր Սէվեան պէյ, Տոքթոր Խորասանճեան, Տոքթոր Շիշմանեան, Տոքթոր Մանոլի, Տոքթոր Օտեփան փաշա Ասլանեան, Տոքթոր Մահէ, Տոքթոր Մորթման, Տոքթոր Միւշլիկ, Տոքթոր Բոլ տը Բէյ, Տոքթոր Լէֆիէր փաշա, Տոքթոր Յակոբ պէյ Խանտանեան, Տոքթոր Քիրեաքու, Տոքթոր Հիւնքեարպէյէնեան, Տոքթոր Օրմանեան Եղարք, Տոքթոր Դալատեան, Տոքթոր Մինասեան էֆէնտիներու։

Իսկ Մեծ. Տոքթոր Զամպաքային մարդասիրութիւնը և խնամքը անմոռանալի բարերարութիւն մ'է, և արժանի յաւերժական շնորհակալեաց։

Իսկ դուք, բարեհաճեցէք յայտնել իմ անսահման շնորհակալութիւնս, մանաւանդ առ Հայոց սիրեցեալ Ազգն, առ պատկառելի Ազգային ժողովն, առ ամենայն ժողովս և Թորոսիոյ, առ ամենայն պատուարժան եկեղեցականս և աշխարհականս թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ գաւառաց՝ որք իրենց ցաւակցութիւնն և կարեկցութիւնն ցուցին այցելութեամբք, հեռագրութեամբք, և գլխաւորապէս առ Աստուած, առ Տէրն Մահու և Կենաց՝ ջերմ աղօթիւք։ Իմ զգացումներս բացատրելու ո՛չ կարողութիւն ունիմ, ո՛չ միջոց և ո՛չ խօսք. Աստուած ինքն հատուցանէ ամենեցուն փարձս բարեաց իւր անհուն ողորմութեամբն։

Արդ՝ առանց նուաստս երկար խօսելու և մտածելու հարկ թողլոյ՝ կը պաղատիմ որ, Ազգային ժողովն անմիջապէս ընդունելով հրաժարականս, ինձ յաջորդ մ'ընտրէ, որում ի սրտէ կարողութիւն և յաջողութիւն կը մաղթեմ։ Ա.յս է կամք Տեառն, որ է և լիցի միշտ օրհնեալ։ Եթէ Աստուած ինձ կեանք շնորհէ, և եթէ յայտմեռտէ ապրիմ, այն ալ միմիայն Օգոստափառ Կայսեր և սիրելի Ազգիս աղօթելու համար յատկացեալ է։

Մնամ աղօթարար սիրելի և օրհնեալ Ազգիս

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

15 Հոկտ. 1884

Կ. Պոլիս, Օրթագիւղ

Ատենապետ էֆէնտի, սոյն հրաժարագրէն յետոյ, կարգաց նաեւ վերոյնշանակեալ թշչկաց տեղեկագրոյն հայերէն թարգմանութիւնն եւ ֆրանսերէն պատճէնը։ Բովանդակեալ տեղեկագիրը 1874, օգոստ. 11/23 թուականը կը կրէր։

Սոյն թղթոց ընթերցումէն յետոյ, Ց. Մեբեսէ Գո-լէ էֆէնտի խօսք առնելով, ըսաւ որ եթէ վարչութեան կողմէ ո՛ և է տեղեկութիւն հաղորդուած չէ այս մասին առ Ազգային ժողովն, Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականը պիտի հեռագրի մը քաջած է ի Պատրիարքարան, թէ «Դէրդրդ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ազգին բացարձակ քուէովը»։ Ա.յս անգամ ալ արդիւնքը պիտի խնդրուէր, բայց դժբաղդ պարագայ մը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը վրայ հասնելով, արգելք եղաւ, վասն զի Պոլսոյ Պատրիարքը միակ միջնորդն է Ս. Էջմիածնայ և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց։ Ա.յս է ահա, Տէրք, Ցանձնաժողովոյս տալիք բացատրութիւնն։

Ադէնապէյ էֆէնտի. Սրբազան Հայր, Մերեէմզուլի էֆէնտիի առաջարկը ձեր բացատրութեան չհակառակիր. կաթողիկոսական խնդիրը կրնայ օրակարգն անցնիլ, Ցանձնաժողովին տեղեկագիրը խնդրելու պայմանաւ։

Զաֆէր. — Քուէ, քուէ։

Տ. Մարիոս Եպիսկ. Իզմիրլեան. — Խնդիրը քուէի դնելէ առաջ, ներեցէք, Տեարք Եպիսկոպոսք, որ Ցանձնաժողովոյ մի անդամն ալ խօսի։ Դիտէք արդէն թէ Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն պարբերաբար բերաւ ներկայեց ձեզ նախ կանոնական ծրագիր մը, երեք մասերու բաժնուած, որ մաս առ մաս քննուեցաւ ու քուէարկուեցաւ Պատգամաւորաց կողմէ. նոյնպէս վերջին պահուն Ցանձնաժողովոյ մեծամասնութիւնն ընտրողական եղանակի մասին տարբեր տեղեկագիր մը բերաւ ձեզ։ Բերինք նոյն ժամայն Հանրագումար Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկն, հանդերձ տեղեկագրով, և Ազգային ժողովոյս մէջ քուէարկութիւն կատարուելէ յետոյ, արդիւնքը տեղեկագրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ առ Ս. Սինոդն Էջմիածնայ։ Արդ, այնուհետեւ կատարուած գործողութեանց եւ անցից նկատմամբ, Ցանձնաժողովս պաշտօնական տեղեկութեան կը սպասէ. բայց պէտք է գիտնալ թէ 1866ի ընտրութեան ժամանակ ալ տեղեկագիր չէ եղած, այլ Ցանկայոց պատուիրակը միակ հեռագիր մը քաջած է ի Պատրիարքարան, թէ «Դէրդրդ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ազգին բացարձակ քուէովը»։ Ա.յս անգամ ալ արդիւնքը պիտի խնդրուէր, բայց գժբաղդ պարագայ մը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը վրայ հասնելով, արգելք եղաւ, վասն զի Պոլսոյ Պատրիարքը միակ միջնորդն է Ս. Էջմիածնայ և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց։ Ա.յս է ահա, Տէրք, Ցանձնաժողովոյս տալիք բացատրութիւնն։

Ադէնապէյ էֆէնտի. Սրբազան Հայր, Մերեէմզուլի էֆէնտիի առաջարկը ձեր բացատրութեան չհակառակիր. կաթողիկոսական խնդիրը կրնայ օրակարգն անցնիլ, Ցանձնաժողովին տեղեկագիրը խնդրելու պայմանաւ։

Զաֆէր. — Քուէ, քուէ։

Տ. Մարիոս Եպիսկ. Իզմիրլեան. — Խնդիրը քուէի դնելէ առաջ, ներեցէք, Տեարք Եպիսկոպոսք, որ Ցանձնաժողովոյ մի անդամն ալ խօսի։ Դիտէք արդէն թէ Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն պարբերաբար բերաւ ներկայեց ձեզ նախ կանոնական ծրագիր մը, երեք մասերու բաժնուած, որ մաս առ մաս քննուեցաւ ու քուէարկուեցաւ Պատգամաւորաց կողմէ. նոյնպէս վերջին պահուն Ցանձնաժողովոյ մեծամասնութիւնն ընտրողական եղանակի մասին տարբեր տեղեկագիր մը բերաւ ձեզ։ Բերինք նոյն ժամայն Հանրագումար Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկն, հանդերձ տեղեկագրով, և Ազգային ժողովոյս մէջ քուէարկութիւն կատարուելէ յետոյ, արդիւնքը տեղեկագրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ առ Ս. Սինոդն Էջմիածնայ։ Արդ, այնուհետեւ կատարուած գործողութեանց եւ անցից նկատմամբ, Ցանձնաժողովս պաշտօնական տեղեկութեան կը սպասէ. բայց պէտք է գիտնալ թէ 1866ի ընտրութեան ժամանակ ալ տեղեկագիր չէ եղած, այլ Ցանկայոց պատուիրակը միակ հեռագիր մը քաջած է ի Պատրիարքարան, թէ «Դէրդրդ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ազգին բացարձակ քուէովը»։ Ա.յս անգամ ալ արդիւնքը պիտի խնդրուէր, բայց գժբաղդ պարագայ մը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը վրայ հասնելով, արգելք եղաւ, վասն զի Պոլսոյ Պատրիարքը միակ միջնորդն է Ս. Էջմիածնայ և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց։ Ա.յս է ահա, Տէրք, Ցանձնաժողովոյս տալիք բացատրութիւնն։

Ադէնապէյ էֆէնտի. — Կ'ընդունի Փափազեան էֆէնտիի առաջարկը, սա բարեփոխութեամբ որ, Կաթողիկոսական խնդիրը օրակարգն անցնի, Կաթողիկոսական յանձնաժողովին տեղեկագիրը խնդրելու պայմանաւ։

Զաֆէր. — Քուէ, քուէ։

Տ. Մարիոս Եպիսկ. Իզմիրլեան. — Խնդիրը քուէի դնելէ առաջ, ներեցէք, Տեարք Եպիսկոպոսք, որ Ցանձնաժողովոյ մի անդամն ալ խօսի։ Դիտէք արդէն թէ Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն պարբերաբար բերաւ ներկայեց ձեզ նախ կանոնական ծրագիր մը, երեք մասերու բաժնուած, որ մաս առ մաս քննուեցաւ ու քուէարկուեցաւ Պատգամաւորաց կողմէ. նոյնպէս վերջին պահուն Ցանձնաժողովոյ մեծամասնութիւնն ընտրողական եղանակի մասին տարբեր տեղեկագիր մը բերաւ ձեզ։ Բերինք նոյն ժամայն Հանրագումար Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկն, հանդերձ տեղեկագրով, և Ազգային ժողովոյս մէջ քուէարկութիւն կատարուելէ յետոյ, արդիւնքը տեղեկագրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ առ Ս. Սինոդն Էջմիածնայ։ Արդ, այնուհետեւ կատարուած գործողութեանց եւ անցից նկատմամբ, Ցանձնաժողովս պաշտօնական տեղեկութեան կը սպասէ. բայց պէտք է գիտնալ թէ 1866ի ընտրութեան ժամանակ ալ տեղեկագիր չէ եղած, այլ Ցանկայոց պատուիրակը միակ հեռագիր մը քաջած է ի Պատրիարքարան, թէ «Դէրդրդ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ազգին բացարձակ քուէովը»։ Ա.յս անգամ ալ արդիւնքը պիտի խնդրուէր, բայց գժբաղդ պարագայ մը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը վրայ հասնելով, արգելք եղաւ, վասն զի Պոլսոյ Պատրիարքը միակ միջնորդն է Ս. Էջմիածնայ և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց։ Ա.յս է ահա, Տէրք, Ցանձնաժողովոյս տալիք բացատրութիւնն։

Թուրք մամուլը մեծ գոհունակութեամբ կը յիշատակէ հանրօգուտ շինութեանց և կրթական գործոց մասին կայսերական կառավարութեան ջանքերը։ Եւ այս լաւ տրամադրութեանց իբր ապացոյց, կը յիշատակէ կրթական նախարար Մուսթաֆա փաշայի տրուած պատուանշանն և շինութեանց նախարարին վերդիրութեան ատիճանի բարձրանալն։ Թարիգ կը ծանուցանէ թէ Բայիզի փաշա նախարարաց խորհրդին մատուցած է հանրօգուտ ձեռնարկներու ծրագիր մը որոյ գործադրութեան միջոցները կը խորհուին։

Անցեալներն ըսուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպան Պ. Բասովիձ Լոնտոնի դեսպան պիտի անուանի Մինսդեր կոմսին տեղ։ Սդամպուլ կիմանայ թէ առ այժմ երկու դեսպանք պիտի շարունակեն իրենց պաշտօնին վրայ մնալ, և թէ Պիզմարք իշխանի որոշմանց այս փոփոխութեան շարժուիր եղած են եգիպտական գործոց նկատմամբ կատարուած ինչ ինչ բանակցութիւնք, յորս մեծ դեր ունեցեր է Գերմանիա։ ——

Բարիզի Օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Միսաք էֆէնտի, որ օսմանեան պարտուց միացման համար Բ. Դրան կողմէ Բարիզի պատուիրակ կարգուեցաւ, արձակուրդով մայրաքաղաքս կուգայ մի քանի օրէն։

Միքայէլ Մեծ Դուքսի որդին, Միքայէլ իշխանն, որոյ Կ. Պոլսէն անցնելով Աթէնք ուղեւորիլը ծանուցինք, մնագիր է եղեր Ս. Տեղեաց այցելութիւն մը տալ և շրջագայիլ ի Պաղեստին։ ——

Դարձեալ մեծ հրդեհ մը մոխիր դարձուցեր է այս օրերս Պալը-քէսիրի մէկ մասը։ Երեսուն և մէկ խանութ, փոքր մզկիթ մը և երկու խան հրոյ ճարակ են եղեր։ Տեղական իշխանութիւնք փոանգին առաջքն առնելու համար, հորիզոններ են ուսանի չափ խանութի և ուրիշ մեծ չէնք մը քանդել։

Բարձր. Մեծ Եպարքոսն հրդեհին լուրն առնելով, փութացեալ է հեռագրաւ հրաման տալ Բաղաքապետական պաշտօնատան մէջ կազմեալ հրկիզելոց նպաստամատոյց Ճանձնաժողովոյն որպէս զի անմիջական օգնութիւն հասցնէ տարաբաղդ հրկիզելոց։

Մօնիթէօռ կիմանայ թէ ջրի ընկերութեան երկրաչափ Պ. Հիւպլէր, որ արդէն երեք անգամ ձերբակալուած է, սա կասկածանօք թէ Զաթալճայի մեծերը տեղագրական քարտէսներ կը գծէ, երեկ առաւօտ վերստին բռնուեր է Զէբմէկճիի մեծերը, Բիրկօս գիւղին մէջ և ոստիկանաց հսկողութեամբ Պոլիս բերուեր է։ ——

Վիէննայէն առ Սդոնդրոպ ուղղեալ հեռագրոյ մը նայելով, Ռումկէլի ա. ւբստրիական հիւպատոսը ծանուցած է Թրիէսթի առողջապահական խորհուրդին թէ ծայրագոյն սատկութեամբ քոլէրա ծագեր է Մատրասի մէջ, ուր ահռելասրսափ կը տիրէ։ Քաղաքին մէջ պարէն գտնել դժուար կը լինի հեռզըհեռ, վասն զի մեռակայ գիւղացիք չեն բերեր, քոլէրայէն վախնալով։

Լիբանանու նախորդ կառավարիչ Բիւսթէմ փաշա՝ որ հիւանդ էր, առողջացեր է։

Տրոց վերատեսչութեան դանձապահ Ֆուատ պէյ՝ որ անհաւատարմութեան պատճառաւ բանտարկեալ էր, հարցաքննութեան ենթարկեցաւ։

Թէհրանի օսմանեան դեսպան Ֆարուր պէյ երեկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Հռոմայ օսմանեան դեսպան Միւզիւրիս պէյ՝ որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի, քանի մ'օրէն կը վերադառնայ պաշտօնատեղին։

Իտալական և ուստրիական դեսպանատուն առաջին թարգմանը նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին և նորա խորհրդական Ֆատեան էֆէնտիի հետ։

Եղմոնց պաշտօնատունն հեռագրեր է գաւառներն, որ Ռուսիոյ պատերազմական ծախուց բաժնին (200 հազար լիրա) վճարման յանկացեալ հայոյթները շուտով գանձեն և զրկեն։

Ճանապարհաց և անցից ընդհանուր ընկերի Սըրրի փաշա՝ Կէյվէի կողմերը կը գտնուի այժմ ի քննութիւն ճանապարհաց նոյն կողմանց։

Հրաման եղած է, որ երմտական ընկերաց օգնականք փութան իրենց պաշտօնատեղիները։

Իզմիրէն կը ծանուցանեն թէ մեծահարուստ ամերիկացի մը, Ճոն ըՍքոթ՝ Անտրէա և որդի ընկերութեան յանձնարարեր է այլ և այլ տեսակէ տաճկական գորգեր, 42,000 անգլ. ոսկւոյ արժողութեամբ։ Ա.յս արտասովոր յանձնարարութիւնը բաւական շարժում պատճառեր է հրապարակին վրայ։

Իտարէի-Մախասուսէի վերատեսչութիւն անգլիական վաճառական շրջանաւ մը գներ է 9,000 անգլիական լիրայի։ Ա.յս գումարը վճարեր է Օսմանքան, որուն պիտի հատուցանէ վերատեսչութիւնը օրը 40 ական լիրայով։

Ա.յս շրջանաւուն մէջ հինգշաբթի օրը ոչխարներ զոհուելով՝ բարեմաղթութիւնք եղան, և շրջանաւուն վերայ սկսաւ ծածանիլ Օսմանեան դրօշակն։ ——

Տպարանաց կանոնագրութեան քննիչ յանձնաժողովն լրացընելով պաշտօնը՝ Ներքին գործոց նախարարին մատոյց տեղեկագիրն, որոյ համար կըսուի թէ կատարեալ գործ մ'է։

Արժաթ միտալ բաշխուեցաւ կայսերական Դեղարուեստից վարժարանին 10 յառաջադէմ ուսանողաց։

Ներքին գործոց պաշտօնատունը, կայսերական հրամանաւ, պատուէր զրկեց գաւառներն, որ այսուհետեւ առանց կայսերական հրամանի չէնք չկառուցուի պետական (միրկէ) հողերուն վրայ։ ——

Ըստ Թարիգի, գոհացուցիչ կերպիւ կարգադրուելու վրայ են Բ. Դրան և Թէհրանի մէջ ժամանակէ մը հետէ առկախ քանի մը կարեւոր խնդիրք։ ——

Սեբաստիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կուսակալ Հալիլ Բիֆաթ փաշա որ գաւառին այլ և այլ կողմերը շրջագայութեան ելած էր երկու ամսէ հետէ, իւր պաշտօնավայրը դարձեր է նորաշէն կառուցներն աչքէ անցնելու համար։ ——

Ռուսական Նովոյէ լրագրոյ հոկտ. 24ի թուոյն մէջ կը կարդանք թէ Տէր Աստուրոփ իշխանն, Կովկասեան բանակին 11 րդ հեծելազօրաց կիսաբաժնի հրամանատար անուաներ է։

Հայազգի իշխանն յառաջագոյն կայսերական հնչաբ հեծելազօրաց գնդին մէջ պաշտօն ունէր. ապա Կովկասեան գնդհանուր կառավարիչ Միքայէլ Մեծ Դուքսին թիկնապահ կարգուեցաւ։ Ժամանակէ մը յետոյ, Սքիրվանքիի գունդին հրամանատարութիւն ստանձնելով, նշանաւոր հանդիսացաւ Կովկասեան վերջին ապստամբութիւնը զլսպելով, և զօրավարի աստիճանի բարձրացաւ։

Կովկասեան բանակին մէջ Տէր Աստուրոփ կը նկատուի իբր ամենէն բաջահմուտ սպայն հեծելազօրական մարզութեանց մէջ։ ——

Սպարապետի դրան կողմէ ծանուցուած է գաւառաց կուսակալութեանց թէ այսուհետև ոստիկանութեան բոլոր հրամանատարք ևս դրամական երաշխաւորութիւն տալ պիտի պարտաւորին ինչպէս կուսական դրամական գործի մը վրայ գտնուող քաղաքային պաշտօնեայք։ ——

Երեկ Թաթավլայի Ցունաց եկեղեցւոյն տօնը լինելով, Ցունաց Պատրիարք Տ. Յովակիմ Դ. անդ երթալով, հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։

Կըսուի թէ Շուէտի և Նորվեկիոյ Օսկար Բ. թագաւորին որդի, դահաժառանգ Օսկար-Կիւսթաւ-Ադոլֆ իշխանը Պոլիս պիտի գայ։ Իշխանը, որ այժմ Եգիպտոս կը գտնուի, ծնած է 1848 ին։ ——

Ածուխ բարձած օսմանեան առագաստանաւ մը, ուր կը գտնուէին 18 կանայք և հինգ նաւաստիք, առջի օրը Շիլէէն եկած ժամանակ Իրվալի առջեւ ընկղմեր է և ուղեւորաց ո՛չ մին կրցած է ազատիլ։

Կը յիշուի թէ մի քանի տարի առաջ գոգեր մտնելով Պոլիս Նաֆիէ խան, Ունճեան Աբիկ էֆէնտիի սենեակը, դրամարկղը կոտրեցին և բաւական արժէքաւոր նիւթեր կողոպտեցին։ Այդ գողերու գլուխը Սաբը Բանայոթիս Օտէսա փախած էր ուր յայտնած էր մեծ դրամատուն մը կողոպտել։ Ցայսժամ Պոլիս գալով, բռնուեցաւ և չը կրնալով ապացուցանել թէ ուտիպ առած է ձեռքի ադամանդներն, եռամեայ բանտարկութեան դատապարտեցաւ։ Դատապարտութեան լրմանէն յետոյ, Բանայոթիս Օտէսա վերադարձաւ ուր նորէն մեծ գողութիւն մը կատարելէ յետոյ, երկրորդ անգամ Պոլիս եկաւ։ Այդ, ոստիկանութիւնն յայտնած էր Հեռք անցունել այս ճարտար գողն և Կալաթա-Սերայի մէջ բանտարկել, բայց այս օրերս փախեր է։

Թարիգ կըսէ թէ այս փախուստը մեծ ազմուկ յարուցած է ռուսական հիւպատոսարանին մէջ որ բացատրութիւն կը խնդրէ արտաքին գործոց նախարարութենէն։

Նախընթաց թուով մը պատմեցինք թէ Խգրրն Է.ֆրբէսի նախորդ աշխատակիցներէն Պ. Նիքոլայիտիս գատ բացած էր յիշեալ լրագրոյ անօրէն Պ. Ուիթէյքերի դէմ, ուսկից 86 ոսկի կը պահանջէր, իւր անվճար ամսագրակաց հաշուոյն, և թէ Պ. Ուիթէյքերը երդմամբ հաստատած էր թէ ինք այդ տեսակ պարագ մը չունի։ Արդ, Մօնիթէօռ կիմանայ թէ Պ. Նիքոլայիտիս պնդելով իւր պահանջման վրայ և չորս հինգ վկայից օժանդակութեամբ, այս անգամ եղեռնական տաճնին առջեւ գատ պիտի բանայ Պ. Ուիթէյքերի դէմ թէ սուտ երդում ըրած է։

Եղեռնական տաճնին տասնեհինգամեայ շղթայակապ բանտարկութեան դատապարտած է Մանկաճի Ցարութիւն անուն անձն, որ կրակակալ շինող Սահակ անուն անձ մը սպաննած էր։ ——

Քամբանի առողջապահական յանձնախումբն իւր աշխատութիւններն աւարտած լինելով, լուծուեր և հրաման ստացեր է Կ. Պոլիս գալ։

ԱԶԳ.— Մինչեւ լրագրոյս մամուլը դրուած ժամն քաղաքական ո՛և է հեռագիր չըստացանք Ռուսերի և Հավասի գործակալութեանց կողմէ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 26 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110
3 » » » (մէճիտիէ)	109 3/4
» Բարիզի » (պանքայի)	22 90
» » » (մէճիտիէ)	22 97 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԵԹԱՊԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

Երեկ երեկոյ գոցուեցաւ (Գ. Կ.) դ.էն	8 28
Պօրսային գոցուելէն վերջը » »	8 30
Բերայի մէջ » »	—
Առաւօտուն բացուեցաւ » »	8 31
Բարձրագոյն գին » »	8 31 1/2
Նուազագոյն » »	8 31
Կէս օրին » »	8 31 1/2
Լունտիրէ Եգիպտական	72 20
Երեկ երեկուն գոցուեցաւ	73 5
Բերայի մէջ	—
Այս առաւօտ բացուեցաւ	73
Կէս օրին	73
Հեղալէսիզ	20
Բէօրօր գոնսոլիտէ	—
» իւնիֆիէտ	—
Փոխառութիւն 1863 (Գ. Կ.) ֆր.	71
» 1865 » » »	55 5
» 1869 » » »	47 50
» 1873 » » »	42 75
Պոն տու Թրէզոր Ամբ. Լ.	20 50
Ռումելիի երկաթուղի ֆր.	44
Օսմանիսմոսի տը Բրիորիթէ »	—
Բամպեթուղի Լաւրիօնի »	77

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա, 7 Նոյեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտէ գոցուեցաւ	100 2/16
Օսմն. բացուեցաւ	8 1/8
» » գոցուեցաւ	8
Օսմն. փոխառութիւն 1865	10 3/4
» » 1869	9 3/4
» » 1871	67 1/2
» » 1872	19 1/2
» » 1873	8 5/8
Փոխառութիւն 1877	80 1/2
Պանք Օթոման	12 3/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	94 5/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէտ)	63 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	85 7/8
Տայրա Սանիէ	61 5/4
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ)	39 5/8
Հունգարական պարտատուղթ 1877	102 3/8
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 474

Վիէննա, 7 Նոյեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	122 70
Օսմանեան երկաթուղի	21 50

Բարիզ, 7 Նոյեմ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Դրամական Ռանթ 4 1/2 0/0 ... բաց	107 62 1/2
» » 3 0/0 ... բաց	78 27 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ բացուեցաւ	8 15
» » գոցու. (գ. կ.)	8 15
» » 1865	56
» » 1869	45
» » 1873	44
Օսմանեան երկաթուղի	44 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	521 25
Պանք Օթոման	574 37 1/2
Դրէսար Լիոնէ	521 25
» Ֆոնսիէ	1285
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կար.)	1206 25
Ռուէզի ջրանցք	1892 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	99 1/2
Իտալական Ռանթ	96 57 1/2
Եգիպտական միացեալ գոց	323 75
Սպանիական (արտաքին)	59
Բրիօրիթէ Թրէզր	381 25
5 0/0 Հելլենական	360
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 28

ԲԱՐԻԶ ԲԹԹ ՊՈՒՐՍ

Նոյեմբեր 7 ժ. 10, վ. 30

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 0/0	107 70
Օսմանեան »	8 17 1/2
Եգիպտական միացեալ	323 75

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

Կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ կարող պիտի լինի մեքենայով ջուր մատակարարել ի ԲԵՐԱ, ԿԱԼԱԹԱ և ՎՈՒՖՈՐԻ գիւղերը մինչև ԵԼԵՆՍՄԱՀԱԼԷ, 1884 տարւոյ լրանալէն առաջ։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեանց գրասենեակները կը գտնուին Բերա Թէբէ-Պաշի փողոց, թիւ 45, և Դալաթիա Վոյվոտա փողոց, թիւ 14։

Բաժանորդագրութիւնք մէկ տարւոյ համար կը լինին և եռամսեայ կը վճարուին։

Կարելի է բաժանորդագրել հետագայ երեք կերպով.

1.— ԿՆՈՒԻ ՎՐԱՑ, որով տանը մէջ ջրամբար մը կայ ծորակ մը կը հաստատուի և 24 ժամը մի անգամ որոշեալ քանակութեամբ ջուր կը տրուի։ Օրը 165 օխայ ջրի համար եռամսեան նուազագոյն գինն է 62 1/2 դրուշ ոսկի դրամ։

2.— ՀԱՇԻՒՈՅ ՎՐԱՑ, որուած ջուրին քանակութիւնը կը չափուի մասնաւոր գործիքով և իւրաքանչիւր խորանարդ մէտր ջուրի (1000 օխա) համար կը վճարուի 4 դրուշ ոսկի դրամ։ Ա.յս դին բարձրագոյնն է. ուստի մեծ քանակութեամբ ջուր սպառող բաժանորդ համար գիները երթալով կը նուազին։ Օրը 165 օխայ ջրի համար եռամսեան նուազագոյն գինն է 62 1/2 դրուշ ոսկի դրամ։

3.— ԸՍՏ ՀԱՇՈՅՈՅ (այլեւայլ մասնաւոր պարագայից մէջ)։ Ա.յս եղանակ բաժանորդագրութեամբ, որուած ջուրին քանակութիւնը չհաշուի և կը վճարուի տան բնակչաց թիւոյն համեմատ։

Վեց անձանց համար եռամսեայ գինն է 75 դրուշ ոսկի դրամ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՔ

Խողովակները, ջուրին քանակութիւնը չափող գործիքը և ասոնց համար տան մէջ հարկ եղած այլեւայլ շինութիւնները բաժանորդին հաշոյն են։

Եթէ բաժանորդ ուզէն, Ընկերութիւնը կրնայ գլուխ ելնել ընձեռել իրենց վարձու տալով խողովակները կամ չափող գործիքը, և կամ ծախուց մատ առ մատ վճարումն ընդունելով։ Բայ սատի, բաժանորդն ազատ է իւր տան մէջ արդէն գտնուած շինութիւնները գործածել։

Ընկերութեան, ինչպէս նաեւ թաղապետական չքնաղներու գրասենեակաց մէջ կը գտնուին պայմանագրութեան օրինակներ թուրքերէն, ֆրանսերէն, հայերէն և յունարէն լեզուաւ։

Բաժանորդ գրուիլ ուզող անձինք կրնան թղթատարական տոմս մը զրկել առ,

Մ. ԲԷՌԻ

Ընդհանուր տեսուչ

Կամ առ Տնօրէնութիւն, Թէփէ—Պաշի փողոց թիւ 45։

Ο ԳԱՄԷԼԻՍ

Վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ իւր փոխադրութեան առթիւ ի

194, ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑՆ

Կալաթա-Սերայի դիմաց

Ի Վ.Ա.Ճ.Ա.Ռ կը հանէ ՅՈՅԺ Ա.Ժ.Ա.Ն Գ.Ն.Ո.Վ. իւր հաստատութեան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներն, որոց միացած են դեռ նոր հասած ապրանքներ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութենէն, և Փարիզի առաջին գործարաններէն ելած։

Ա.յս ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ Վ.Ա.Ճ.Ա.Ռ.Ի.Մ.Ն տը տեղի պիտի ունենայ Գ.Ա.Մ.Է.Լ.Ի.Ս.Ի վաճառատեղին, Հաճորդաց անցք, թիւ 8, և որ գեղեցիկ առիթ մը կը մատակարարէ, պիտի սկսի Նոյեմբեր 7ին, և միայն Մէկ Ամիսի պիտի տեւէ, որմէ յետոյ վաճառատունը վերջնապէս պիտի փոխադրուի իւր նոր տեղն, վերոյիշեալ հասցէով

Ο ԳԱՄԷԼԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE
ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Այդ ընկերութիւնն չափաւոր դիներով ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք հրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ. գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ԲԱՌԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16–17
ԴԵՐ–ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի դլուխ, Եէնի–ճամի 32

ՄԱՐԴԱՐ ԴՈՒԼԱԴՈՐՋԵԱՆ

Կը ծանուցանէ թէ՝ ինչպէս ուրիշ անգամներ, այս անգամ ևս Բուսմէլիի Երիսթուղեաց 89 րդ վիճակահանութեան առթիւ, բաժնեթղթեր ի վաճառ հանած է։ Ուստի կ'ապդարարէ թէ սոյն բաժնեթղթերէն դնել փոփոգողք կը տրաւիրուին կալաթա Կամիրլի գլուխ ի թիւ 33. այս անգամ տեղի ունենալիք վիճակահանութենէն պիտի չտրուի 300 թիւեր յորոց 50ն մեծ պարգևաւոր են։ Վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի քսան. երբ. դեկտեմբեր 4ին.

Առաջին պարգևն է ֆրանք 600,000։

ՏՕՔԹ. Ժ. ՍԱԳՍ

Մանկաբարձ բժիշկ վկայեալ Պերլինի համալսարանէն, մասնագէտ՝ իգական սեռի հիւանդութեանց համար։ Տօքթ. Սագս որ նոր եկած է Պերլինէն, կը բնակի Բերա, Վենետիկ փողոց, թիւ 5, Եէշլա էֆէնտիի նորակառոյց շէնքին մէջ։ Հիւանդ կընդունի առաւօտեան ժամն 8–10 և երեկոյեան ժամը 12–3 (ըստ Եւր.)։

Ժամը 10էն 12 Բրիտանական դեղարանը կը գտնուի և ժամն 3էն 5 Պոլիս, Սերիւղ դեղարանն։ Ջղային հիւանդութեանց համար ելեքտրական դարմանութիւնք կը կատարուին։ Մանրադիտական դարմանոց։

Աղքատ հիւանդք ձրիաբար կը դարմանուին։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Մայրաքաղաքիս Հայ վաճառականներէն Նազարէթ Էֆէնտի Թաչէրեան ընկերակցած է Յովհաննէս Էֆէնտի Կիւլպկեանի, որ Զրանսայի Լիոն քաղաքի իրաւաբանական համալսարանի մէջ իւր ուսմունքը փայլուն յաջողութեամբ աւարտած և Էյնանէն ան գրասի վկայագիրն ստանալով, այս անգամ վերադարձած է։

Թաչէրեան Էֆէնտի որ Պրուսէլի համալսարանէն վկայեալ է, և Տէրէյեան Տրոսի տիտղոս ունի, անդէն ծանօթ է մեզ՝ դատական ասխարհի մէջ ունեցած համբաւովը, և Կ. Պոլսոյ իրաւաբանական վարժարանին մէջ պատուական օրինաց դասախօսութեամբն։

Գոհ պիտի լինին ամէն անոնք, որք պիտի դիմեն յիշեալ էֆէնտիներու գրասենեակն՝ որ կը գտնուի Ղալաթիա, Գալաթեան խան, թիւ 9։

4—13

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՈՒՂՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
(Օսմանեան լեզուի)
Տան և հինգ օրէն ուսանելի
Աշխատասէրաց Մէնրան Աբէլեան
Կը ծախսուի ամէն հայ գրավաճառաց և Լրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով, իւրին 100 փարա։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ
Առ խաստասի հրատարակչատան
ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՄԵՏԱՂԵՆՑ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՏՈՒՓԵՐՈՒ
մասնաւորապէս Ծխախոտի համար
ԲԱՐՈՒՆԱԿ ԲՈԼԱՏԵԱՆ
Մեծաշնորհեալ յԹսմ. Կառավարութենէ
ՇՈՏ ԱՅԱՆ ԳՆԵՐՈՎ, թիթեղեայ տուփեր մասնաւորապէս ծխախոտի համար։
Գործին գեղեցկութեան, դիմացկունութեան և այլ ամենայն տեղեկութեանց համար դիմել առ
Թ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Մանասեանի փողոց թիւ 38
Պոլիս, Եէնի–ճամի, Զէյնէլաբիդէր փողոց » 51

Գաւառներէն ուղղակի յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

1882ի ԳԻՍԱՒՈՐԸ

Այդ հռչակաւոր վուշեայ սիկարի թուղթը որ ամենաշնորհ տուակէ է, կը յանձնարարուի ծխողաց։ Մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարանը փորձելով հաստատած է թէ և ոչ մէկ թունաւոր բուսական նիւթ կը պարունակէ։ Ընդհանուր չտեսնուած է՝ բոլոր Ցանկատանի համար Ղալաթիա, Մոմխանէ փողոց Միհէ Գրանսեղ, 82 թիւ, Պ. Զաքարիա Մարանկիանէսի վաճառատունը։

Կը գտնուի նաև Կ. Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բոլոր ծխավաճառաց քով։

22–78

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ
ԳԵՂԱՐԱՆ
Պ. ԵՒ Հ. ՔԻՒԶԻՒՔԵԱՆ
ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան եւ դեղագործութեան զբաղելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և քաղաքը հասարակութեան։ Այս անդամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալ փափաքելով, չատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի–Ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին գլխացը 77 թիւ ազ. եւ Հ. Քիւշիւքեան եղբարքս անուանի դեղարան եւ մթերանոց (տէբօպիթօ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ցարանապի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու պանսան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամէնէն ընտիր տեսակները կը գտնուին։ Այսոնցմէ զատ ամէն տեսակ գործածուած պտղոցան տեսակ գինի, ազնիւ ձկան իւղ, նօրվէկիոյ չօբօյա, քսենք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուին։ Եկած դեղդրիքը իսկոյն թարմ դեղերով, և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Այսոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը դալով, ամէն կիրթով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ
ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԸՆԴ ԴԷՄ Ա.Ջ.ԼՆ, Կ. Պոլսոյ և Օրէսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Այսանս	2,000	Լէբանոն	4,500
Պոնտոս	3,000	Մարէնկո	4,300
Արկո	1,300	Մարսալին	2,500
Պասսանս	3,500	Միլը	2,000
Պօրտոլիս	2,200	Նէրօ	2,000
Պրասլ	2,000	Օթէլլո	5,000
Գէլրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գայլբաս	2,500	Օդրանդ	4,500
Գամէս	2,400	Օգդօ	2,000
Գագօ	2,000	Բասիքիք	1,200
Գօսն	2,700	Բայերսն	3,200
Տիսս	2,500	Բաղդէր	1,700
Տօմիսս	1,800	Բէրդ	2,800
Տրաբօ	2,600	Բիսմէթ	4,400
Իրանդ	2,600	Բիսմարտ	3,200
Ֆայլբօն	800	Բոլը	3,000
Ֆիսս	1,700	Բոսնան	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Բոմէս	3,500
Կայիէս	5,500	Պայէրեա	4,000
Կիդանս	2,200	Պարֆօ	2,000
Կօրդ	1,800	Պիլպիս	2,000
Կրասնս	2,200	Պօրենդ	4,300
Հանկօ		Թասսոս	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիասպէրս	3,000	Թրիվեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թրէյսոս	2,800
Հիսոս	2,300	Քասնդ	3,600
Քէլրօ	2,000	Նէհասս	3,600
Քէնիս	2,200	Զէպրա	1,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Սէրնէրս լրդենաւը, նաւապետ Մոսի Անդ իայէն ստացեալ ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռն պարպելէ յետոյ Օսէսա պիտի ուղևորի։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԻՏԷՐԻԲ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Գիւշիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՋՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԸՆԴ ԴԷՄ Ա.Ջ.ԼՆ, Կ. Պոլսոյ և Օրէսայի
ԵՎ Մ'ԷՔԷՐԷՆԷՍԻ ՓՈՂԼ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիան	2500	Թասսիանան	3700
Ադրիսիան	2500	Թասսիանան	3700
Անտոլուսեան	2500	Թասսիանան	3700
Ամերիան	2500	Իպէրիան	5500
Արաբիան	3700	Կիլիկիան	5500
Պոմբրան	6000	Իպէրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէհսիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիսբոնան	2500
Սարդինեան	2000	Լիսբոն	806
Տուրդ	700	Օրսոթդ	700
Լէմբրան	3700	Բերսիան	3800
Գասպիան	3700	Վալենսիան	6800
Գալիլիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ալլանսիան լրդենաւը, նաւապետ Քրիսթիան ամսոյս 11ին երկուշաբթի օր Լիվերբուլէն աստ կ'ասպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՆՖՈՒԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 54, 55, 56, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա։

Նաւատեղը, Պարոնայք Ֆրէտ, Էյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներնէ։

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լամբոնդէն. Զմիւրնիա, Պ. Պ. Քարվոր Եղբարք Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահան և ընկ. Մալդա, Ա. Քամիլերի. Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտաղոյ. Զմիւռնիա, Պ. Ուիդալ և ընկ.

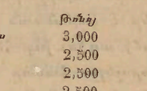

Ն. ԲԱՔԷԼ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիայ և Թրիէսթ գծեր. Կանոնաւորագոյն բանող

Սամսոն և Տրապիզոն երթալիք յառաջիկայ լրդենաւն է լը Մէնդրէլ որ նոյեմ. 10ին երեկոյեան ժամ 4ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ լրդենաւն է լը Մէօրի, որ հոկտ. 28ին պիտի մեկնի։

Ուղևորներ և ուրիշ բեռներու համար

Նաւուղղէրի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՆԹԻ ԲԷՊՈՒԼ
Մոմխանէ փողոց, թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ, Մէնչիսթրէնտ և Օսէսայի գծեր. Կանոնաւորագոյն բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ամյա Սոֆիա	3,000	Պէքօ
Աթաթաս	2,500	Լիսմը
Ադրատիա	2,500	Գրուիչլանդ
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆոթրրշիլ

Ամյա Սոֆիա շոգենաւը Լիվերբուլէն աստ եկաւ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր դներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանդստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ՐՈԲԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ և Մէնչիսթրէնտ և Օսէսայի գծեր. Կանոնաւոր շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոնուս	4200	Օասիրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նէբրիթիս	3000
Օսմանի	4000	Բէրտ	3000
Սեռոսդրիս	3250	Գլասկոգք	1700
Թիպս	3250	Լօգիւս	800
Մակասար	3250	Օլինտս	800
Մարիսթիս	3250	Սեռիլ	700

Սեռոսդրիս ամսոյս 27ին Լիվերբուլէն աստ կը սպասուի։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Թ. Թ. ՈՒԻԹԻԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըք փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ
ՁԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ձէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 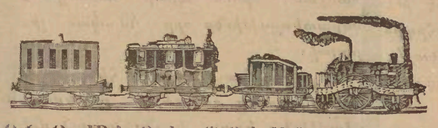 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԷՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ–ԶԷՔՄԷՃԷԻ
Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ յետոյ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ–ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11
Գում–գապու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22
Եէնի–գապու	6 32	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26
Տաղուս փապա	6 35	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29
Սամաթիա	6 40	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34
Եէտի–գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39
Մաքրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50
Ա.յ–Պիէ Կանոս	...	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...
Քիւչիւք Զէքմէճէ	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...

ՔԻՒԶԻՒՔ–ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
	Առաւօտ										Իրիկուն										
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Զէքմէճէ	...	...	7 34	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38
Ա.յ–Պիէ Կանոս	...	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 54
Մաքրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5
Եէտի–գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 42	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 46	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 8	6 42	...
Տաղուս փապա	6 55	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...
Եէնի–գապու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 —	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...
Գում–գապու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 10
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ –Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահէջ–գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1884 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

(Բոց է կէրուն օրերէն) Եւրոպական եղբէր երբեւեկողաց ընթացքը

Ժամերը

Ժ. Լ.	Թ.
— 1 Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիքէյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
— 1 35 Եէնիքէյ Մթէնիա Միրկէոն Պոյանքէյ Ր. Հիսար Պեկէք (Ռումելուքէյի շոգենաւին հետպիտի հաղորդակցի)	19
— 2 Ր. և Ա. Գալատ Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ Քիրէճպուրնու թարապիա Եէնիքէյ (Եէնիքէյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
— 2 50 Եէնիքէյ Մթէնիա Միրկէոն Պոյանքէյ Ր. Հիսար Պեկէք (Ռումելուքէյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
— 3 15 Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ Մթէնիա Միրկէոն Պոյանքէյ Ր. Հիսար Պեկէք (Ռումելուքէյի մենակ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
— 4 15 Ր. և Ա. Գալատ Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ Մթէնիա Միրկէոն Պոյանքէյ Ր. Հիսար Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	17
— 5 15 Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ Մթէնիա Միրկէոն Ր. Հիսար Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	19
6 15 Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Պեշիգթաշ Բաշապահչէ Եէնիքէյ Միրկէոն Գանլըճա Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Ռումելուքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյ Օրթաքէյ Գուրգուրնու. Պեշիկթաշ Իսկիտար	25
8 15 Ա. և Ր. Գալատ Եէնիմահալլէ Մեղարպուրնու Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ Միրկէոն Պոյանքէյ Ր. Հիսար Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Մթէնիա պիտի հանդիպի)	32
10 Մեղարպուրնուէն Պեյիւքտերէ թարապիա Եէնիքէյ Միրկէոն Ր. Հիսար Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	28

Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Կամուրջի Եւրոպական Եղբէր Երբեւեկողաց Ժամերը

Ժ. Լ.	Թ.
— 12 45 Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	22
— 1 35 Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	25
— 2 10 Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ Գալատա	28
— 2 45 Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ	1
— 3 20 Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ Գալատա	23
— 4 15 Պեկէք Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պեշիկթաշ Գալատա	1
10 50 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 10 Պեկէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ռումելուքէյ Գուրուչէշմէ Կամուրջի Եւրոպական Եղբէր Երբեւեկողաց Ժամերը

Ժ. Լ.	Թ.
— 12 35 Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյի Գուգլուճամաք Գալատա	21
— 1 Պեշիգթաշ Բաշապահչէ Ր. Բաշամնհալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
— 1 35 Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյի Գուգլուճամաք	34
— 2 30 Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյի Գուգլուճամաք	22
— 2 45 Պեյիւքտերէ թարապիա Պեշիգթաշ Բաշապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթի օրերը Վանիքէյ. Զէնկիլ. Պեշլեր. Գուգլուճամաք իսկիտար)	20
— 3 45 Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյ Գուգլուճամաք Իսկիտար (բաթի ուրբաթէն)	28
— 4 15 Պեշիգթաշ Բաշապահչէ Ր. Բաշամնհալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյ Գուգլուճամաք Պեշիկթաշ	34
8 45 Պեյիւքտերէ թարապիա Պեշիգթաշ Բաշապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէյ Զէնկիլքէյ Պեշլերպէյի Գուգլուճամաք (ուրբաթ օրերը Ր. Բաշամնհալլէ)	22
10 25 Գանտիլլէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բոց է կէրուն օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական Եղբէր Երբեւեկողաց Ժամերը

Ժ. Լ.	Թ.
— 2 30 Գալատա Իսկիտար Պեշիգթաշ Գուգլուճամաք Օրթաքէյ Պեշլերպէյ Զէնկիլքէյ Ռումելուքէյ Գանտիլլի Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճա Մեղարպուրնու Բաշապահչէ Պեշիգթաշ Թարապիա Պեյիւքտերէ Մեղարպուրնու Եէնիմահալլէ	25
— 2 45 Պեշիգթաշ Օրթաքէյ Գուրուչէշմէ Ռումելուքէյ Պեկէք Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պեյիւքտերէ Մեղարպուրնու Եէնիմահալլէ Ր. Գալատ	17
3 30 Գալատա Պեշիգթաշ Օրթաքէյ Գուրուչէշմէ Ռումելուքէյ Պեկէք Ր. Հիսար Պեյազիտքէյ Մթէնիա Եէնիքէյ Թարապիա Պեյիւքտերէ Մեղարպուրնու Եէնիմահալլէ	19
5 — Գալատա Պեշիգթաշ Օրթաքէյ Գուրուչէշմէ Ռումելուքէյ Պեկէք Ր. Հիսար Պեյազիտքէյ Խիրկէն Մթէնիա Եէնիքէյ Պեկլրքէյ Թարապիա Պեյիւքտերէ Մեղարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գալատաներ	32
6 45 Իսկիտար Պեշիգթաշ Գուգլուճամաք Օրթաքէյ Պեշլերպէյ Զէնկիլքէյ Ռումելուքէյ Գանտիլլի Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապիա Պեյիւքտերէ	22
8 15 Պեշիգթաշ Օրթաքէյ Ռումելուքէյ Պեկէք Ր. Հիսար Միրկէոն Եէնիքէյ Թարապ. Պեյիւքտերէ Մեղարպուրնու	28
10 Ր. Հիսար Պեյազիտքէյ Մի